

імперативними, так і декларативними пропозиціями. У них завжди використовуються і граматичні, і синтаксичні, і лексичні засоби вираження ввічливості в комплексі [3].

Підсумовуючи, зазначимо, що специфіка ввічливого спілкування носіїв англійської мови обумовлена їх прагненням до безконфліктного спілкування, нейтралізації емоцій, бажанням уникнути «гострих кутів», зберегти і зону особистої комфортності, і зону комфортності співрозмовника. Тому навчання стратегій та тактик ввічливості потребують особливої уваги при вивченні англійської мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болотнікова А. П. Граматичні індикатори вираження категорії ввічливості в українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Запоріжжя, 2018. 20 с.
2. Засоби вираження ввічливості в сучасній англійській мові. Дипломна робота. 25.06.2011. URL: <https://cut.ly/D6ES0kc> (дата звернення: 09.04.2021)
3. Мовні засоби вираження ввічливості в англійській мові URL: <https://cut.ly/QsoZSyv> (дата звернення: 09.04.2021)
4. Integrating Intralingual and Extralingual Cotext in Educational Pragmatic Learning. ISLLE, 2017. URL: <https://cut.ly/h8EEZZF> (дата звернення: 09.04.2021)
5. Lakoff, R. T. The Logic of Politeness or Minding Your P «s and Q». RT Lakoff Papers from the 9th Regional Meeting, Chicago Linguistic Society. Chicago: Press, 1983. P. 13–22.

Рибка Ю. Р.

група ПА–46 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – асистент Новосад Ю. І.

ФЕНОМЕН НЕОЛОГІЗМІВ ЯК ДЖЕРЕЛА ЗБАГАЧЕННЯ МОВИ

Ми живемо у час змін, розвитку та інновації. Всеосяжна еволюція сприяє появі найрізноманітніших змін у кожній сфері людської життєдіяльності. Вони простежуються й у мові, оскільки з'являються лексичні інновації, які відомі нам як «неологізми».

Так як мова повинна відповідати сучасним вимогам людства, поповнення словника неологізмами – це типове та необхідне явище сьогодення. Неологізми є одним із джерел збагачення будь-якої мови, а медійний простір – це одне з найбільш розвинених середовищ сучасної мови, у якому найчастіше зустрічаються нові лексичні одиниці та яке відіграє важливу роль у появі нових лексичних одиниць. Дослідники вважають, що сучасна молодіжна преса є особливою областю вживання нових слів, тому найчастіше саме тексти ЗМІ вважаються першим місцем появи новоутворених слів.

«Що ж таке «неологізми», які їхні ознаки та призначення?» – відповідь на це питання намагалися дати безліч мовознавців та дослідників. Тому, нові слова у мовознавстві називають «неологізмами» та стверджують, що це поняття походить від грецьких слів νέος – «молодий, новий» і λογισμός – «вислів, слово» [2]. Тож, неологізмами вважають новостворені слова, фрази, вислови, які з'явилися у мові нещодавно, тобто на даному етапі її розвитку, і перебувають у процесі входження в активний слововжиток [3]. Ось чому вони ще не включені до загальноновживаної мови. В англійській мові термін «неологізм» був вперше офіційно зафіксований у 1772 році [2].

І. В. Андрусак, Т. Є. Захарченко, В. Г. Гак, Е. В. Сенько, В. А. Звєгінцев, переконані, що неонеїми характеризуються: новизною; певним часом, тобто слова «прив'язані» до певного періоду та часу; входженням в мову – вони стають приналежністю мови; соціальною приналежністю – лексичні інновації позначають важливі поняття, які виникли в результаті розвитку різних сфер життя і діяльності людини; номінативністю – позначають певні предмети та явища, а також узуальністю – вони закріплені у загальному використанні [1; 2].

Щодо призначення неологізмів, то вони виконують наступні функції [3]:

- 1) Збагачувальну – неологізми слугують для збагачення мови.
- 2) Номінативну – неолексеми називають нові реалії або ті, які ще не були названі.
- 3) Замінну – деякі неологізми служать для заміни попередніх найменувань/
- 4) Уточнюючу – певна частина нових лексичних одиниць створена для того, аби увиразнити або ж уточнити те чи інше поняття.
- 5) Оновлюючу. Найчастіше це стосується експресивно-стилістичного оновлення через зміну соціально-політичного характеру вживання окремих слів.
- 6) Відтворювальну – для відтворення мовного колориту певного періоду розвитку суспільства.
- 7) Експресивну – для вираження почуттів, емоцій, переживань та ставлення мовця до певних понять чи явищ.

Існує безліч класифікацій неологізмів, проте найчастіше вони поділяються: за ступенем новизни мовної одиниці (абсолютні і відносні неологізми), за способом утворення (запозичені, словотвірні, семантичні), за видом мовної одиниці (неолексеми, неосеми, неофраземи) та за видом означуваної реалії (нові реалії, старі, актуалізовані, відмираючі, неіснуючі) [4].

Щодо тематичних напрямків неологізмів, найчастіше вони відносяться до таких груп: психологія людини: (*physical literacy, boreout, skin hunger, blue mind*); людина та громадськість (*workation, adaptability quotient, Generation Alpha*); наука і техніка (*virtual being, social, STEAM*); культура, мистецтво та мода (*myco-architecture, anti-fit*); їжа та предмети побуту (*bluicing, walktail*); дозвілля, туризм та спорт (*death diving, astrotourism, chessboxing*); політика (*hyperleader, Eurocentrism, Latinx*); природа та екологія (*super bloom, moon garden, infinity*) [3; 6]. Варто наголосити, що пандемія COVID-19 та її вплив на всі сфери життя суспільства також сприяли появі нових лексичних одиниць: *long covid, maskne, quarantine, coronial* [6].

Стосовно способів утворення неологізмів, ми провели аналіз лексичного складу словника англійських неологізмів, і виявили, що найпродуктивнішими та найпоширенішими способами утворення неологізмів є контамінація – виникнення нових слів у результаті зближення або поєднання частин двох подібних слів, форм чи виразів (*walktail, maskne, philantourism, workation*) та афіксація (*catastrophizing, brexiteer, anti-fit, nanobot*) [6]. Популярні суфікси, які беруть участь в утворенні неологічних одиниць, є наступні: *-oholic, -dial, -on, -ase, -sol, -nik, -manship, -flexi, -rexia* [2]. Щодо префіксів, то найчастіше вживаються такі: *eco-, mini-, maxi-, flexi-, mega-, astro-* та ін [4]. Словоскладання – це теж один із популярних способів творення нових лексичних одиниць: *Zoomwear, coronavision, earworm* [6]. Конверсія, тобто, перехід слова в інші частини мови – наступний спосіб творення нових слів: «*to spam*», «*to google*», «*to facepalm*» [6]. Також інколи можна зустріти неологічні аббревіації (*Shape – Social Sciences, Humanities, and the Arts for People and the Economy; НІПА – abbreviation for high-intensity incidental physical activity*) та скорочення («*cli-fi*» – скорочено від слів «*climate*» і «*film*» / «*fiction*»); «*rando*» – від слова «*random*») [6].

Розглядаючи неологізми з точки зору перекладацького аспекту, досліджуємо, що англомовні неологізми найчастіше доцільно перекладати за допомогою методу калькування, який ще часто називають дослівним перекладом (*goldfish generation – покоління «золота рибка» (покоління, яке народилося в період високого розвитку технологій і мають погану пам'ять та концентрацію уваги), green swan – зелений лебідь (дуже серйозна подія, спричинена наслідками зміни клімату, що в свою чергу спричиняє ще й проблеми на світових фінансових ринках)* [3; 6]. Транскрибування (*hater – хейтер, V-Day – Ві-Дей (день, коли почалася програма вакцинації від коронавірусу), brandalism – брендалізм (завишування фасадів міських будівель потворними рекламними постерами)*) і транслітерація (*cloffice – клофіс (гардероб, перетворений на офіс), minitony – мінімоні (невелика весільна церемонія, яка проводиться замість великої)*) є ще одним ефективним способом перекладу неологізмів [6]. Перекладачі інколи вдаються й до описового перекладу: *child supervision – явище, коли діти, які добре знаються на сучасних гаджетах,*

допомагають своїм батькам в їх використанні; *telecourse* – навчальна програма по телебаченню) [6]. Варто ще й згадати приблизний переклад (*eye broccoli* – неприваблива людина, *weeb* – нікчема) та пряме включення (*iPad, Java, Python*) [4].

Отож, неологізми вважають джерелом збагачення мови, вони виконують певні функції та мають певні характерні особливості. Найчастіше неоексеми можна побачити у медійних текстах. Вони здебільшого утворюються за допомогою контамінації, афіксації, словоскладання, абрєвіації, рідше – завдяки скороченню та конверсії. Найдоцільнішими способами їхнього перекладу є калькування – найпоширеніший спосіб, а також транслітерація, транскрибування, пряме включення, приблизний та описовий переклад.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дзюбіна О. І. Диференціальні ознаки неологізмів і окаяоналізмів. Наук. вісн. ЛНУ ім. Івана Франка. Серія: Іноземні мови. 2014. № 22. С. 78–84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_in_mov_2014_22_13
2. Задорожний Б. М. Що таке розвиток і вдосконалення мови. Іноземна філологія. Львів: Світ, 1996. № 109. С. 3–8.
3. Зацний Ю. А. Сучасний англomовний світ і збагачення словникового складу. Львів: ПАІС, 2007. 228 с.
4. Звегинцев В. А. Теоретическая и прикладная лингвистика. Москва: ЛЕСИ, 2007. 36 с.
5. Клименко Л. О. Продуктивні моделі творення неологізмів. Вісн. ПНУ ім. Василя Стефаника. Філологія. Івано-Франківськ, 2001. № 7. 71 с.
6. Cambridge Dictionary: Веб-сайт. URL: <https://dictionaryblog.cambridge.org/tag/neologisms/>

Рожелюк Т. Б.

група АМ–43 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Левчик Н. С.

ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ АВТОНОМІЇ УЧНІВ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ТА УМОВИ ЇЇ ДОСЯГНЕННЯ

Впродовж останніх років широке розповсюдження отримують ідеї автономії навчання і порушується питання щодо необхідності збільшення ступеня автономії у вузах та школах. Концепція Нової української школи передбачає поступовий перехід до більш орієнтованого навчання на учня, а також до навчання протягом усього життя.

Зараз автономія учня розглядається як тенденція перенаправлення контролюючої ролі у відносинах вчителя-учня. Однак структура автономного середовища все ще перебуває під значним обговоренням.

До питання автономії учнів, як і автономної роботи, вже підходили низка вчених у всьому світі (П. Бенсон, Х. Холец, Р. Оксфорд, Х. Стерн), які аналізували різні аспекти автономного навчання.

Традиційно автономія учня розглядається згідно з відомим визначенням Анрі Холека як «здатність взяти на себе відповідальність за власне навчання ... нести та нести відповідальність за всі рішення стосовно усіх аспектів цього навчання» [4, с. 3].

У зв'язку з цим різні види діяльності набувають важливого значення для автономного учня, який повинен бути здатним виконання різноманітних завдань в рамках навчальної програми, серед яких:

- визначення цілей;
- визначення змісту та послідовностей;
- вибір методів та прийомів, які будуть використані;
- моніторинг процедури придбання належним чином (ритм, час, місце тощо);
- та оцінка придбаного [4, с. 3].